

31.08.2018

**Льєнко Б., учений секретар Інституту газу НАН України
Навіщо й кому ми оплачуємо «зелений» тариф?**

<...> Про комерційний бік питання. Практично всі заходи з «порятунку» планети від глобального потепління здійснюються за рахунок коштів платників податків, а прибуток від їхньої реалізації дістається, природно, приватним компаніям. Можливі, зрозуміло, винятки, наприклад країни Близького Сходу, причому тут застосування ВДЕ розглядається, швидше, як можливість поліпшення екологічної обстановки (DT.UA).

До розуміння цієї ситуації слід віднести той факт, що на XXI Всесвітньому енергетичному конгресі в Монреалі у вересні 2010 р., у роботі якого я брав участь у складі делегації Українського науково-технологічного центру, один із чотирьох дискусійних круглих столів було спеціально присвячено питанню прозорого фінансування енергетичних проектів. Тут же, на конгресі, тодішнім головою Європарламенту Є. Бузеком був проголошений екологічний та енергетичний пакет, який став програмою «20–20–20», що передбачає досягнення частки відновлюваних ресурсів (ВДЕ) до 20 % у загальному обсязі споживання енергії.

У [статті в DT.UA](http://DT.UA) вказувалося на витратний механізм застосування ВДЕ, що не витримують конкуренції з традиційними джерелами енергії й потребують відповідних дотацій (з бюджету, зрозуміло). Зокрема, за оцінками економіста в галузі зміни клімату Р. Тола, для досягнення зазначених 20 % ВДЕ від початку визначена Єврокомісією сума в 70 млрд євро (0,54 % ВВП ЄС) збільшиться до 209 млрд євро (1,3 % ВВП). Скорочення частки викидів до 30 % відповідно до рішення екологічного форуму в Копенгагені, яке підтримала Європада, обійдеться Європі в 450 млрд євро (2,9 % ВВП). Усе це вже стало стримуючим фактором реалізації програм «зеленої» енергетики в Європі.

Зазначений і подальший розвиток подій послужив приводом до зміни пріоритетів Євросоюзу щодо розвитку енергетики до 2030 р. *30 листопада 2016 р. Єврокомісія оприлюднила оновлений пакет документів із переглянутих директив, екологічних експертиз, досліджень і нових правил, які визначають майбутнє енергетики в Європейському Союзі до 2030 р. Головною його особливістю є відмова від преференцій щодо ВДЕ порівняно з генераторами енергії на викопному паливі. Виняток зроблено для енергетичних установок, які використовують ВДЕ потужністю менш як 500 кВт, а також для інноваційних технологій і вже існуючих об'єктів генерації.*

Переваги застосування відновлюваних джерел енергії не такі однозначні. Це значні витрати таких невідновлюваних ресурсів, як сталь, алюміній і мідь для об'єктів вітроенергетики, використання земельних ресурсів для СЕС, екологічно небезпечне та витратне виробництво сонячних панелей, наслідки впливу на живу природу.

Водночас застосування ВДЕ допомагає вирішити проблеми резервного забезпечення електроенергією, децентралізованого тепло- і енергозабезпечення. Розвиток біоенергетики сприяє ефективній утилізації сільськогосподарських відходів і продуктів їхньої переробки, забезпечує створення нових робочих місць. У вже згадуваній публікації в DT.UA були наведені приклади успішного «безтарифного» застосування відходів сільськогосподарського виробництва (наприклад лушпайки соняшнику) як заміника природного газу в теплоенергетиці та промислових печах (за розробками Інституту газу НАН України). Причому за минулі чотири роки кількість таких об'єктів збільшилася. Термін окупності цих розробок – не більше року. У цьому напрямі успішно працюють інститути Національної академії наук – вугільних енерготехнологій, теплофізики та інші.

Безумовно, розвиток такого важливого напрямку, як відновлювана енергетика, потребує зваженого підходу та подальшого розвитку. Але важливо визначитися – якою ціною? Тому, повертаючись до обговорюваної в цій статті проблеми, переймемося запитанням: чи потрібний найвищий у Європі «зелений оброк» для громадян країни з найнижчим рівнем ВВП на душу населення? Не кажучи вже про те, чи потрібний він узагалі? Відповівши на ці запитання, Україна зможе акумулювати й впроваджувати з максимальною вигодою для громадян і генеруючих компаній новітні ідеї та технології виробництва та доставки електроенергії.

[Повний текст](#)